

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 4 • год. ХСIV • 26 февруари 2014 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

Цялата страна почете Васил Левски

На 19 февруари цялата страна отбеляза 141 годишнината от обесването на националния ни герой Васил Левски. През целия ден много ученици и деца, водени от своите родители, от баби и дядовци поднесоха цветя пред паметника на Апостола в столицата. Вечерта възпоменателната церемония по повод годишнината продължи близо час. Прозвучаха много възрожденски песни, много стихове, посветени на Левски. Церемонията премина спокойно, въпреки че от дни се говореше, че ще има провокации от организирани футболни фенове. Пред събралото се множество, сред което можеха да се видят много политици, общественици, представители на висшето духовенство, размисли за великия българин сподели неговата наследница, правнучка на сестра му. Ученичка от софийска гимназия прочете есето си, посветено на Апостола. Слово произнесе президентът Росен Плевнелиев. Българските граждани, независимо от вяра, религиозна и етническа принадлежност, са способни, и достойни да осъществят идеала на Левски, каза в словото си президентът. Още не сме равни с другите европейски народи и все още не сме изградили своята чиста и свята репутация. Имаме още много работа за вършене, каза още Плевнелиев. Венци и цветя пред паметника бяха поднесени от името на президента, Народното събрание, министерства, агенции, общини, институции, политически партии и сдружения от цялата страна. Беше поднесен и венец от името на СТДБ.

В Цариброд откриха паметник на Апостола

Ден по-рано, на 18 февруари в сръбския град Димитровград, някогашния Цариброд, българският министър-председател Пламен Орешарски и сръбският му колега Ивица Дачич откриха бюст-паметник на Васил Левски. Изграждането на паметника е по инициатива на общината и на българското малцинство, живеещо в града.

Скулптурата е дело на проф. Валентин Старчев и е дарение от строителната компания „Трейс груп холд“. На събитието присъстваха още министърът на културата Петър Стоянович, посланикът ни в Сърбия Антон Димитров, акад. Антон Дончев, проф. Иван Илчев, проф. Валентин Старчев, изявени български общественици и жители на Димитровград. Сред гостите бе и председателят на СТДБ Красимир Преманов.

Използваме съвместно клубовете на запасното войнство

На 19 февруари в столицата председателят на СТДБ Красимир Преманов и председателят на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва ген. Стоян Топалов подписаха договор за взаимно сътрудничество.

На церемонията присъства и зам. председателят на СТДБ ген. Тодор Бояджиев. Двете патриотични организации се споразумяха да работят още по-тясно за родолюбивото възпитание, за издигането на българския дух и съхраняването и развиването на нравствените ценности на българите. Подписаният от двете организации документ предвижда взаимно участие в различни конференции, дискусии, кръгли маси и т.н., обмяна на информационни материали, гостуване при реализацията на различни ритуали.

Споразумението урежда възможността тракийци да могат да ползват клубната база на запасното войнство в градовете, в които нямат

собствена база. Изключително важно е, че в съвременната сложна обстановка намираме в лицето на СОСЗР близък партньор, каза след подписването на споразумението председателят на СТДБ Красимир Преманов. Нашите воители се ръководят от два девиза: „България над всичко“ и „Всичко за България“, каза от своя страна председателят на СОСЗР ген. Топалов. Дватамата председателя се споразумяха организациите да отбележат заедно Деня на Тракия-26 март.

Янки Стоилов
председател на
Комисията по
външна политика в НС

**АКТИВНИ СМЕ
ЗА ОБЕЗЩЕТЕНИЯТА
НА ТРАКИЙЦИ**

На стр. 3

ТОДОР КОРУЕВ

Ще да съм бил лековерен, щом си помислих, че брътвежите за „помашки етнос“ (и вариантите му – „помашко малцинство“ и „помашка нация“) няма да битуват дълго, ще се шуми от ден до пладне и тая зловерна измислица ще отече в мътния поток от съчинени лъжи и фалшификации, които се плодят в обществото. Защото е от бял ден по-ясно, че т.нар. „помаци“, название, с което са се назовавали в миналото българите, изповядващи исляма, и което по-

вокация, гавра, инсинуация, фалшификат... Той е проникнат от чудовищната измислица за съществуването на „помашки етнос“. Родопчани имат една дума, която пасва на този т.нар. документ – клеп, идва от клепане.

Този път дебелоочие на Моллов и свитата му преминава всички граници – оплюват е знаменитият роман на Антон Дончев „Време разделно“, обявен е за поръчков, пропаганден, манипулативен и даже за бездарен. Той трябвало да илюстрира „предполагамата насилствена ислямизация на българите в Родопите“. „Някому се иска

Българската пънна връв

вечето от тях не одобряват, са си истински българи по род и език. Принадлежността им към друга вяра съвсем не ги прави друг етнос или друго малцинство. И всякакъв опит да се разделят едни от други еднородни българи, които са сукали от една и съща майчина гръд, говорят един език и пеят едни песни, е посегателство както върху душевността на българина, така и удар срещу националните интереси.

Но шумотевицата около т.нар. Европейски институт „Помак“ и партия „ПОМАК“ (наречена „за прикритие“ Патриотично обединение за многообразие, автентичност и култура“) продължава. Разни недорасли народностно и слаби в ума телевизионери търсят злостна на деня в разговори с неосъществения политик Ефрем Моллов, като му правят пиар. А всъщност така не само рекламират неговите внушения, които нямат нищо общо с историческата наука, но в същността си са откровено антибългарски. И това ще да е одързостило смолянския пчелар, та сега заедно с шепата от поддръжници – също несполучили в политиката, е изпратил втори мониторингов доклад до Европейската комисия, а и до други важни адреси по света, за „положението на помаци в Република България, проявите на дискриминация срещу тях и нарушаването на човешките права.“ Докладът е такъв, че заслужава много характеристики накуп – донос, про-

• Тодор Коруюв

да „пренапише“ историята в чужда угода. Ще припомним само, че „Време разделно“ е най-превежданото българско белетристично произведение – романът е излизал на 36 езика, а у нас има 32 издания с над 1 050 000 тираж, в „Голямото четене“ на БНТ романът зае второ място след „Под игото“ на Ивана Вазов.“ – се казва в протестно писмо на СБП за гаврата с живия класик и неговата сага за помохамеданчването в Кръстогорие.

Моллов и компанията му се обявяват за правозащитници и инакомислещи, дори се жалват, че са преследвани от службите за сигурност, а всъщност те са откровени сепаратисти, които служат на чужди интереси – на пантюризма и неоосманизма. И не си плюват в ругатните срещу акад. Георги Марков, проф. Николай Овчаров, проф. Божидар Димитров и други български учени. Важното за тях е да изкарат българите мохамедани други, различни, но в никакъв случай не българи, каквито са. Да срежат българската пънна връв. Ще позволим ли?!

ЕТНИЧЕСКОТО ПРОЧИСТВАНЕ НА БЪЛГАРИТЕ ОТ ИЗТОЧНА ТРАКИЯ ПРЕЗ 1913 Г.

СТОЯН РАЙЧЕВСКИ

Продължение от миналия брой

Според сведенията, предоставени от Одринската Българска митрополия на генералния консул Недков във връзка със съставените в края на 1913 г. съгласно Одринското съглашение анкетни комисии, общият брой на българските села, чийто жители са били принудени от турските власти да се изселят, за Източна Тракия възлизат на 108 с общо 10 934 къщи и 51 427 души. В тази статистика не са включени българските бежанци от градовете на Източна Тракия и от Цариградския вилает. (табл.1)

Според същите сведения в цяла Източна Тракия остават непокътнати и неизселени само две български села, признаващи Патриаршията: Караюсуф с 45 къщи и Ортакчи – 150 къщи. Принудителното изселване е и бягството на българи от Одринска Тракия продължава и след 1913 г. Точният брой на прокудените трудно може да бъде установен, но само по данни на Дирекцията за населяване на бежанците, ана-

лизиращи от Т. Браянов след 1913 г. Източна (Одринска) Тракия са напуснали 20 181 български семейства от 250 селища. (табл.2)

Оставените от българите имоти в Източна Тракия през 1913 г. възлизат на 34 062 сгради, 1 961 440 дка ниви, ливади и лозя, 216 043 дка гори, 131 231 глави едър рогат добитък и 649 431 глави дребен рогат добитък. Преселването на българите от останалата в границите на Турция Тракия продължава и през следващите години, въпреки усилията на българските дипломатически представители да спрат или ограничат този процес.

Според наложения ъ на 19 май 1919 г. след Първата световна война Севърският договор Турция отстъпва на Гърция Източна Тракия с Одрин. На 26 август 1922 г. по време на гръцко-турската война кемалистките войски минават в настъпление. След тежки боеве те превземат гр. Бруса и разгромяват основните гръцки групировки. Съгласно подписаната в Мудания на Мраморно море на 11 октомври 1922 г. военна конвенция между Съюзените сили и правителствата на

Турция и Гърция, гръцките войски и гръцката администрация трябва да се изтеглят от Източна Тракия. В Източна Тракия се настаняват граждански органи на кемалистите и жандармерия. В новата обстановка България формулира пред Лозанската конференция свои компромисни искания за Тракия, предвиждащи автономия вместо присъединяване:

Автономия на цяла Тракия под протектората на ОН, Всички бежанци да се върнат в тази автономна държава, Да се предвиди клауза за плебисцит; Да се обяви за неутрална зона р. Марица от Одрин до нейното устие; Да се демилитаризира цялата област; Да се създаде неутрална зона за български излаз до Дедеагач.

На конференцията в Лозана българската делегация бива допусната само в териториалната комисия, в която се обсъжда въпросът за границите на Турция в Тракия. Българската делегация застава на позициите, че щом Севърският договор е ревизиран и Източна Тракия се връща на Турция, наложително, е Западна Тракия да се върне на България. На 22

ноември 1922 г. българската делегация поставя две ноти за положението на българското население в Тракия. Едната от тях третира въпроса за съдбата на българските бежанци от Източна Тракия. Настоява се за тяхното връщане по родните им места и задължаването на турските власти да им възстановят загубените имоти. Лозанският договор се оказва задоволителен само за турските и гръцките инте-

таблица №2

Прогонени българи от Източна Тракия след 1913 г.		
Околия	Брой на селищата	Брой на семействата
Бабаески	8	493
Бунархисар	7	1560
Виза	9	583
Енос	6	250
Кешан	8	528
Лозенград	33	3989
Малгара	12	1346
Мидия	3	108
Одрин	64	4898
Узункюпрю	10	1716
Хафса	12	798
Хайребол	4	235
Чорлу и Цариградско	47	2200
Софлу – източно от Марица	1	100
Василико	4	300
Малко Търново	19	883
Всичко	250	20187

ресии. В него не се предвиждат никакви клаузи за покровителство на българските малцинства в та, въпреки настояванията на българските консули и дипломатически агенти, да не се предвиждат никакви клаузи за покровителство на българските малцинства в

Тракия, въпреки проявената в този смисъл благосклонност от страна английската и френските делегации. Председателстващият комисията по малцинствата английският министър на външните работи лорд Кързън се обръща укорително към турските представители с думите: „Защо се оказате така немилостиви към българите от Източна Тракия? Българите са в Тракия по-рано от вас.“ По същия начин откровено възмутен е в обръщението си към тях и френският делегат Бомнар: „Вие дори не искате да се занимаете с въпроса за връщането на българите в Източна Тракия. Това е нахално.“

След заемаването на Източна Тракия от кемалистите положението на малките останали там българи продължава да се влошава. Тези от тях, които са се заявили като патриаршисти, за да не бъдат изселени по време на гръцката окупация, сега биват изселвани принудително заедно с гърците. Верните на Екзархията българи за-пазили се тук там, главно по градовете, загубват надежда, че ще могат да останат и в бъдеще по родните си мес-

стоят и по този начин да отстояват и бранят националните интереси на България.

През октомври 1923 г. лозенградските българи изготвят едно обширно изложение за положението им, създадено от окупацията на Източна Тракия от кемалистите, което изпращат до Екзархийския заместник в Цариград Велеския митрополит Мелетий. Изложението е подписано от Стоян Мутафов, Панайот Вълков, Георги К. Мерджанов и Никола Георгиолу като представители на цялата българска общност в Лозенград.

„От десетина години вече – се казва в него – останалите в Лозенград българи, на брой около 350 семейства, изнемогваме под тежестта на несносното ни положение. Ние знаем, че войните раздрусали равновесието на живота из всички кътове на земята. Мислиме обаче, че нашето положение е уникално! Нашият живот е застрашен от две страни: Първо, от страна на произволите на мохамеданите в града и околията, и второ, че фактически не сме господари на имотите си, поради което сме лишени от необходимостта

те ни приходи, та сме принудени да ядеме скътаните „бели пари за черни дни“. Ако на това положение не се тури край, мислим, че не ще можем да престоиме тук повече от тая зима., освен ако някой се нагърби с нашата издръжка и гарантира живота ни от произволите.

Всички ние с трепет и ужас очакваме настъпването на страшната зима. За нас тя е страшна, не със своята суровост, но с неизвестността, която ни носи. Ние не сме сигурни за живота си. Самата власт не иска да ни вдъхне вяра, че тя ще ни запази живота, имота и честта. Миналата година, па и доскоро ставаха работи, които са още пресни за нас и под впечатлението на които живеем още и ще живеем с безпокойство. Това ще бъде тъй дотогава, докато видим, че престъпникът се преследва и наказва. За голямо съжаление досега констатираме тъкмо обратното: ако не се поощрява, престъпността със сигурност се толерира от дейността на властите.“

В подкрепа на тази констатация подписалите изложението от името на всички лозенградски българи, привеждат като доказателство следните факти:

1. На 23 ноември 1922 г. са убити лозенградските граждани Никола Чакъров и жена му в собствената им къща. Убийството е извършено през нощта, а убийците остават неизвестни.

2. Пет дни след това престъпление, на 28 ноември 1922 г. е обран катедралния храм в града „Св. Спиридон“, също и черковния слуга. След време последният намира и познава в в една мюсюлманска къща откраднатите му вещи. Своевременно иска съдействие от полицията, но помощник комисарят Джевет бей – началник на полицейския участък Яйла нахално му отказва. Обискът на другия ден, разбира се, завършва без успех.

3. Разбойниците, извършители на един обир в къщата на Яни Стефанов, който заедно с дъщеря си са могли да се изтръгнат от ръцете им, излизат през нощта на улицата и надават викове за помощ, на които никой от съседите не се отзовава, биват заловени с крадените вещи: домашен шаек, покривки, прикя и пр. Един от разбойниците дори си направил панталон от краденя шаек и при сравняването в съда с останалия топ, се оказал, че е същият. Въпреки това разбойниците безнаказано са освободени. „Ние не смеем да твърдим, че властта участва в тия престъпления – добавят лозенградските българи – удивително обаче ни се вижда нейното държане. А щом като престъпниците остават неиздирени и ненаказани, ние с право ставаме подозрителни спрямо тая власт“.

таблица №1

Принудително изселените българи от селата на Източна Тракия			
Каза	Брой на селата	Брой на къщите	Брой жителите
Одринска	37	2750	11012
Лозенградска	16	1538	7884
Мидийска	1	80	327
Визенска	3	401	1737
Бунархисарска	6	1020	4639
Люлебургаска	1	149	760
Бабаескийска	3	263	1032
Узункюпрыйска	5	1332	7343
Малгарска	6	728	3719
Кешанска	1	442	2132
Еноска	1	35	150
Димотишка	4	309	1556
Мустафашанска	8	777	4140
Хайреболска	1	89	511
Малкотърновска	11	637	3149
Василиковска	4	684	3149
	108	10934	51427

ЯНАКИ СТОИЛОВ, председател на Комисията по външна политика в НС

– Тези дни вие се срещнахте с парламентарна делегация от съседна Турция. Какъв беше нейният състав?

– Това бяха членове от комисията по външна политика на Великото национално събрание на Република Турция, начело с нейния председател Волкан Бозкър.

– Какви теми засегнахте във вашата среща?

– Разговаряхме почти по всички направления на двустранните отношения. В тях се включват икономическите контакти, сътрудничеството в областта на образованието, въпросите за емиграцията и регулирането на този процес, проблемите на преговорния процес, който води Турция за членство в ЕС. Изобщо обсъдихме проблемните области в двустранните отношения. Като цяло коментирахме отношенията между двете страни като отношения на сътрудничество и добросъседство, възможностите за тяхното развитие, за преодоляването на проблемите чрез използване на всички съществуващи формати като се започне с този на високо политическо ниво, също съвета по проблемните въпроси, възможностите за възстановяване на дейността на смесената комисия за търговско и икономическо сътрудничество и др. Може да се отбележи, че за последните 4 месеца отношенията между нас се развиват много интензивно, направени са вече няколко срещи между министри от двете правителства и в самия край на февруари предстои посещение на министъра на външните работи на Турция.

– А поставихте ли въпроса за компенсацията на имуществото на тракийските българи и тези от Мала Азия?

– Поставихме няколко от откритите въпроси, които дълго време не са намирали своето решение или пък които в момента са актуални. Измежду тях и този за обезщетяването на тракийските бежанци. Трябва да отбележа, че за съжаление предишното правителство беше извадило тази тема от

формата на двустранните консултации. Сега българската страна успя да я възобнови. Отново за съжаление тук напредъкът по същество не е голям, но така или иначе разговорите продължават. От българска страна тази позиция се поддържа активно.

– Каква беше реакцията на турските парламентаристи относно обезщетяването?

– Въпросът не беше отклонен, това само мога да кажа, без от тяхна страна да е бил коментиран специално, освен в два по-обща аспекта. Единият е, че ние трябва да решаваме някои исторически възникнали въпроси, за да не препятстват те развитието на днешните отношения. И другото е, че отделните проблемни области не трябва да бъдат пречки в общото състояние на двустранния диалог.

– Възобновява ли се работата на смесената българо-турска комисия, чиято работа също беше прекратена при предишното правителство?

– Ние не можем да обсъдим всички работни формати в такава среща. Разполагам с цялата информация как върви този процес, тъй като се поставят различни теми и от двете страни. Освен темата за обезщетяване на бежанците, от турска страна пък се поставят други въпроси – за социалните обезщетения на изселниците, за използване водите на някои от крайграничните реки и други нерешени проблеми. Но в това ниво на политическите разговори нито е необходимо, нито е възможно да се стига до такива подробности.

– СТДБ от години води борба за защита имуществените интереси на тракийските бежанци като различа много на държавата и държавните институции. Смятате ли че тези институции се ангажират достатъчно с тях?

– Българското външно министерство вече се е ангажирало с този проблем, но в случая става дума за огромни по размер средства и заедно с това става дума за въ-

прос, който в продължение на десетилетия не е намирал своето решение. В този момент той не може да бъде изчерпан. Това, което реалистично може да се постигне е да получим определеното му придвижване. Освен това не бива да забравяме, че има също така и други въпроси, които са много актуални. Например, аз поставих въпроса, че е сключено споразумение за реадмисия на ЕС и Турция, което дава възможности да бъде овладян емиграционния поток от района на Близкия изток, на Сирия, от

Активни сме за обезщетенията на тракийци

конфликтните райони. Турската страна обаче обвърза този въпрос с облекчаване на визовия режим за турските граждани в ЕС. Така или иначе предстои ратификация на споразумението. Но независимо от него ние поставихме въпроса за засилване и подобряване на контрола от турска страна над хората, които преминават тяхната южна граница и това, че някои от тях стигат до границата с България.

– До колкото знам, е станало дума и за връщането на църковните имоти?

– Говорихме също, че има в момента поне временно решение на проблемите, които възникнаха с разрешителните за българските превозвачи. Постигнахме договореност

на ниво министерства да бъде подготвена спогодба, която да доведе до либерализация на превозите от едната страна за другата, както и на транзитните превози. Така че има постигнато принципно съгласие по този въпрос. По отношение на имотите това, което беше казано от страна на турските представители е, че напоследък са възстановени 10 екзархийски имота, осем от които са в Истанбул и два в Одрин. За някои други все още липсват документи, които да дадат възможност и по отношение на тях да се постигне окончателно решение. От своя страна аз казах, че в България ние също смятаме да запазим историческото наследство независимо от кой период

датира то и с кое вероизповедание е свързано. Но също така изтъгнах, че според мен за България е по-подходящо това да става чрез тяхното запазване като исторически паметници и мисля, че това е доброто решение за нас, което би намалило градус на напрежение и не би довело до напълно огледалното възприемане на двата процеса. Защото знаем, че исторически у нас подобни имоти са принадлежали на български институции и след завоюването на страната те са били отнети. Докато българските в Турция са били изградени в друга среда и тази пряка съпоставка с вакъфските имоти е проблематична. Мисля, че не е удачното решение за България.

– Във връзка с преговорния процес на Турция с ЕС, смятате ли, че е разумно въпросът за обезщетенията да бъде поставен по-ясно пред европейските институции?

– Аз мога да се позова на това, което ние решихме на последното заседание на конгреса на БСП в резолюцията за националните задачи. Там има един текст, че паралелно с развитието на преговорния процес за членство на Турция в ЕС, ние ще поставим откритите въпроси със съседни страни. Ако те не бъдат решени или по тях не се постигне осезаемо придвижване, тогава те могат да бъдат засягани и в изискванията на тези страни в преговорния процес.

ЛЮБОМИР ШОПОВ

Не стихваше ожесточената борба на „тихия фронт“. Турското разузнаване провеждаше интензивна работа за реактивиране на старата агентура и за набиране на нови сътрудници и сподвижници на глобалната идея за пантюризма. Активно се използваха дезинформационни мероприятия. Всеки контакт на официално ниво между български и турски представители се представяше като крачка напред към решаване на „изселническия въпрос“. Подписването на българо-турския протокол в Белград на 24 февруари 1988 г. и последвалите го срещи на смесените работни групи на двете страни се използваха от турската пропаганда за разпалване на изселнически настроения, а стъпките, които ние предприемахме вътре в страната, като израз на слабост на българското ръководство.

Турското ръководство изобщо не се интересуваше до какво в крайна сметка можеха да доведат фалшивите обещания за рай, който очаква всеки, изселен в Турция български мюсюлманин, продължаващото нагнетяване на напрежението и активизирането на протурските емисари.

На 15 и 16 март с.г. на посещение в страната бе главният мюфтия на Ливан шейх Хасан Халед, който има среща с Тодор Живков, посети Пазарджик и Пловдив, разговаря с представители на мюсюлманското духовенство.

Въпреки нашите усилия да внесем спокойствие, да разясняваме, че решаването на проблемите на българските мюсюлмани и подобряването на техния бит е неизменна държавна политика, че България е тяхната родина и именно тя им гарантира работа, безплатно образование и здравеопазване, изселническите настроения нарастваха. С пукването на пролетта положението започна да става още по-сложно. В един момент пантюристите решиха да отидат до края. За тях най-важното бе в България да има вълнения, тях не ги интересуваше, че те могат да доведат до безредици, сблъсъци, в крайна сметка до човешки жертви и проливане на кръв. Главното бе да се намери повод за международен натиск, който да накара България да признае съществуването на „турско национално малцинство“ с всичките последици, произтичащи от това. В същото време „изселническия въпрос“ да остане нерешен, да се предизвика хаос в икономиката и в обществено-политическия живот в България.

Обикновените хора в смесените райони бяха объркани. Много от тях имаха основание за недоволство и гняв. Голяма част твърдо бяха решили да напуснат България. Десетки хиляди се колебаеха. Немалко хора желаеха да останат в родината си. Усилията на Централния комитет, на областните и общински ръководства да внесат спокойствие и да пресекат изселническите настроения не даваха резултат. През май 1989 г. се стигна до поредица от демонстрации, митинги и сблъсъци.

На 29-ти май 1989 г., а председателят на Държавния съвет на НР България Тодор

ГЕНОЦИД

Живков направи телевизионно и радио обръщение към българския народ.

Той заяви, че България няма да допусне външна намеса в своите вътрешни работи. Подчерта, че мюсюлманите в страната са с равни права с останалите граждани. За последните 30 години основните промишлени фондове в Лудогорието (Разградски окръг) са нараснали 32 пъти, общата промишлена продукция – 30 пъти, доходите на човек са се увеличили повече от 4 пъти. Ликвидирана е неграмотността, жилищният фонд е обновен 100%. 95% от децата са обхванати от детски заведения. Изградена е нова пътно-транспортна мрежа, ликвидирано е безводието.

В бившия Кърджалийски окръг преди 9 септември 1944 г. умира всяко трето дете. Един лекар обслужва 22 000 души, един заболякар – 54 000 души. Имало е само 7 учители. От сто души 97 са били неграмотни, 2,4% са били водоснабдени, 0,9%

ОТКЪС ОТ ЕДНОИМЕННАТА КНИГА

ставим въпроса колко българи са останали да живеят в Турция. Много неща не са решени нито от историята, нито от политиката.

На какво основание управляващите кръгове в Турция си позволяват да бъдат арбитър по въпроси, които са и исторически, и юридически от компетенцията на една суверенна страна?

По силата на кое международно съглашение, по силата на коя религия, по силата на коя философия в Турция си присвояват правото да твърдят, че всеки мюсюлманин в България е турчин?

Обръщението на Тодор Живков сведе противоречията между България и Турция до два акцента:

– България спазва международните си задължения, предоставя на своите граждани нови задгранични паспорти и правото свободно да пътуват,

и струпвания на големи групи от хора – семейства с малки деца, възрастни, младежи. Някои гледаха да продадат каквото могат и да откарат колкото се може повече багаж и пари със себе си.

За да се избегне спекулатата при сделки с недвижими имоти – с решение на Министерския съвет до кметствата и съответните ведомства бяха спуснати указания такива сделки да се извършват само от общинските съвети. Автомобилните колони се обслужваха от служители на КАТ. Продължаваше разяснителната работа и убеждаването на хората да не напускат България, да останат по родните си места. На практика тя не даваше почти никакъв резултат. На отделни места ръководствата, в това число и на МВР, дават противоречиви сигнали и постъпват по собствено усмотрение. За решаването на

нение със заминаващите.

На 8 юни 1989 г. в разговор с дипломатическия кореспондент на БТА външният министър Петър Младенов заяви, че „неотдавна нашата страна прие нова правна уредба в духа на обновителните процеси и виенския документ. С нея се дава възможност на всички български граждани да пътуват, където пожелаят. Българската страна оценява положително факта, че Турция откликна на призива на председателя на Държавния съвет на България Тодор Живков, отвори границите си и започна да приема български граждани, които изявяват желание да я посетят. Това създава предпоставки за постепенно нормализиране на българо-турските отношения“.

На 13 юни 1989 г. чрез турския посланик в София Тодор Живков изрази готовност за среща с президента Кенан Еврен или с министър-председателя Тургут Йозал. Бяха разменени послания и мнения за нейното организиране.

електрифицирани. Средната продължителност на живота е била 40–45 години. Сега тя е 75 за жените и 70 за мъжете. Решени са всички проблеми с водоснабдяването и електроподаването. Трудът, безплатното образование и здравеопазването са гарантирани.

Новият закон за паспортите разрешава на всеки български гражданин свободно да напусне България и свободно да се завръща в нея.

Тодор Живков директно се обърна към турските власти – „Ако Турция действително е готова да приеме всички български мюсюлмани – отворете границата за всички български мюсюлмани, които желаят да отидат в Турция временно или да останат и да живеят там. Времето на заиграване с „изселническия“ въпрос сложи началото на личната драма на стотици хиляди български мюсюлмани. От различни краища на страната, с леки автомобили, с автобуси и с други превозни средства към границата се насочиха хиляди, решили да заминат за Турция наши граждани. Образуваха се цели колони, започнаха задръствания

където пожелаят, и да се завръщат в страната, когато пожелаят, в това число да остават за постоянно в чужди държави и отваря своите граници.

– Турция трябва да направи същото, ако желае да потвърди на дело многобройните официални изявления за това, че е готова да приеме всеки български гражданин – мюсюлманин, желаещ да я посети или остане да живее там, като за целта като България отвори своите граници.

На Турция не ѝ оставаше нищо друго, освен да обяви, че отваря границата си с България. Нейното дългогодишно заиграване с „изселническия“ въпрос сложи началото на личната драма на стотици хиляди български мюсюлмани. От различни краища на страната, с леки автомобили, с автобуси и с други превозни средства към границата се насочиха хиляди, решили да заминат за Турция наши граждани. Образуваха се цели колони, започнаха задръствания

въпросите, свързани с изселването на хората, бяха организирани временни медицински пунктове за оказване на помощ, създадена бе система за снабдяване на заминаващите с вода, продукти и други неща от първа необходимост.

Още от първите дни на изселническата вълна стана ясно, че Турция, въпреки приканванията, изобщо нямаше готовност да приеме пристигащите от България. Там импровизирано се изграждаха палаткови лагери – без необходимите санитарни стандарти и удобства. Психозата обхващаше все повече хора, повличаше и много колебаещи се. Немалко обаче твърдо бяха решили да не заминават.

Други казваха, че ще отидат да видят как е там и ще се завърнат. Към средата и края на юни 1989 г. турските власти започнаха да създават трудности на започналите да се завръщат обратно в България. Тяхното число постепенно нарастваше, но беше незначително по срав-

Отиде се на вариант Турция да бъде представена от министър-председателя. Двете страни бяха на мнение разговорите на високо ниво да бъдат предшествани от среща на заместник-министри на външните работи. Турция настояваше тя да има конфиденциален характер. България предложи срещата да се проведе на 3–4 юли 1989 г. в неутрална страна или около българо-турската граница.

Турция предложи заместник-министри на външните работи да се срещнат на 19–21 юли с.г., а Тодор Живков и Тургут Йозал да проведат разговорите си на 25–26 юли във Виена. Уговорено бе срещата между двамата да бъде при открит дневен ред.

На 22 юни 1989 г. Министерството на външните работи на България проведе пресконференция, на която съобщи, че българската страна вече е предоставила на посланиците на страните от Общоевропейския процес в София имената на лица, участници в

подривна дейност и терористични актове през 1983–1987 г. – довели до смъртта на 8 и раняването на 52-ма мирни граждани в жп гара Пловдив, аерогара Варна, влак № 326 по линията Бургас–София (гара Буново), хотел „Сливен“ и др., както и доказателства за пряко участие на представители на нашата съседка. Изразено бе мнението, че Турция не желае да се възползва от възможностите за нормализиране на отношенията.

На 20 юли 1989 г. чрез говорителя на Министерството на външните работи Турция отказа срещата на високо равнище, отклони се от изпълнението на своите ангажменти и задължения и обяви постигнатите с Белградския протокол от януари 1988 г. договорености за „мъртвородени“.

На 14 август 1989 г. НАТО излезе с Декларация в подкрепа на Турция по повод на нейните отношения с България.

На 15 август 1989 г. Българската телеграфна агенция огласи Декларация, отхвърляща опитите за намеса във вътрешните работи на България и разобличаваща двойния стандарт при оценяването на създалата се между страните ситуация.

На 21 август 1989 г. под председателството на Тургут Йозал Министерският съвет на Турция взе решение, според което от 00 часа на 22 август се прекратява приемането на български мюсюлмани и се затваря границата между България и Турция.

На 25 август с.г. Турция спря на своя територия движението на международния влак 1293/1292 по маршрута Мюнхен–Истанбул.

Решението на турското правителство за затваряне на границата остави хиляди заминаващи български мюсюлмани във временни пунктове в страната и около Капитан Андреево и Малко Търново. Турската страна започна да създава още по-големи пречки за желаещите да се завърнат в страната български граждани, както и при получаването на турски визи.

На 1 септември 1989 г. първият заместник-началник на отдел „Печат“ на Министерството на външните работи на Съветския съюз изрази подкрепа за Белградския протокол от януари 1988 г. и се обяви против интернационализирането на проблема между двете страни. Той спомена, че България неведнъж е изразявала готовност за диалог с Турция. Съветската страна счита, че верният път е връщане към отношения на добросъседство чрез диалог.

На 6 септември 1989 г. емирът на Кувейт шейх Джабер ас Сабах посети нашата страна и се срещна с Тодор Живков. Междувременно стотици български граждани продължиха да се завръщат от Турция в родината си.

На 14 октомври с.г. гръцкия вестник „Вима“ публикува статия със заглавие „Поражението на Турция в Европа“. В нея се отбелязва, че усилията на Турция да раздухва „българския въпрос“ са нейният най-голям дипломатически провал. Завръщащите се от Турция в родината си български мюсюлмани са най-голямото доказателство за това.

Продължава в следващия брой

МИХАИЛ МИХАЙЛОВ

В сливенското Старо село е традиция да се отбелязва тържествено на 14 февруари – Денят на лозаря или Трифон Зарезан. И тази година не бе изключение за празника, свързан с плодородието в лозята. А в района на селото, населено изключително с потомци на българи от Одринска Тракия, те са много и всеки, който живее тук в по-малка или по-голяма степен, е свързан с лозарството. С него естествено върви и производството на вино и ракия.

Тържеството, организирано от кметството в Старо село, читалище „Звезда – 1929“ и тракийското дружество „Георги Кондолов“,

ТРИФОН ЗАРЕЗАН В СТАРО СЕЛО

започна с хоро на площада, а след това участниците, начело с музиката, се отправиха към най-близкия лозов масив. Тук ритуалът по зарязването на лозята бе извършен от агронома Гошо

Симеонов и председателя на тракийското дружество Иван Маринов, тъй като в началото на резитбата трябва да участва и най-възрастният стопанин. После към тях се присъединиха кметската

наместничка Анна Друмева, гостите: председателят на тракийското дружество „Лазар Маджаров“ в Сливен Кирил Киряков и неговият заместник Стоян Матушев.

След това празника про-

дължи, както си му е реда, в местния ресторант с почерпка. Състоя се и традиционният конкурс за най-добро вино и ракия от Старо село. Тричленната комисия, председателствана от Гошо

Симеонов, излъчи победителите от представените за дегустация 10 вида вино и 6 вида ракия. При винарите първо и трето място зае продукцията на Николай Николов, а второто място – на Иван Маринов. От представените ракии най-голямо одобрение получи отново представената от Николай Николов, втора бе на Иван Маринов, а трета – на Маргарита Георгиева. Те получиха като подаръци от организаторите препарати за пръскане на лозята.

Празникът продължи с народни танци под звуците на тракийски ритми.

КМЕТОВЕТЕ ОТ РАО „ТРАКИЯ“ НА РАБОТНА СРЕЩА

Разширено заседание на Управителния съвет и работна среща на кметовете от РАО „Тракия“ се проведе на 7 февруари 2014 г. в Асеновград. Това бе първото посещение в общината, която от декември 2013 г. членува в регионално сдружение.

Специални гости бяха представители на Асоциацията на общини от Източна и Западна Тракия „Тракиякент“, Турция. Председател на СТДБ на срещата бе председателят на политически клуб „Тра-

кия“ Стефан Начев.

Сред дискутираните теми по време на срещата бяха приоритетите от работната програма на сдружението за 2014 г., както и проектите, които общините ще изпълняват по новата публична инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“.

Управителния съвет на РАО „Тракия“ награди председателя и изпълнителния директор на „Тракиякент“ с ръчно изработени уникални приноси в развитието на

българо-турското сътрудничество в сферата на местното самоуправление. От страна на турската асоциация също бяха връчени почетни плакети.

Взето бе решение следващата работна среща на кметовете да се проведе на 7 март 2014 г. в община Първомай, където участие ще вземат и министрите на земеделието на България и Йордания, а редовната годишна сесия на Общото събрание на РАО „Тракия“ – на 4 април 2014 г. в Поморие.

Дарителска кампания

за събиране на средства за реставрация на **Национален паметник на Илинденско—Преображенското въстание в м. Петрова нива, Община Малко Търново**

Идеята за построяване на паметник възниква на 19 август 1925 г. при първото честване на Преображенското въстание от живите преобразенци, събрали се на Петрова нива. Тогава се взима решение да се пренесат костите на Георги Кондолов, които са в църквата „Успение Богородично“ в гр. Малко Търново и след построяването на паметника са вградени в него. През същата 1925 г. е учреден комитет за издигане на паметник на загиналите в Илинденско-Преображенското въстание в гр. Малко Търново. По решение на Общински съвет Малко Търново през 1926 г. 19 август става официален празник и всяка година се организира честване. Започва събиране на средства за паметника. По случай 50 годишнината от въстанието през 1953 г. по инициатива на Тракийското дружество на Петрова нива е положена паметна плоча. 1958 г. по случай 55 г. от въстанието паметникът е открит. По случай 80 годишнината е направен музей, а по случай 100 годишнината – храм Св. Петка, в който да се отслужва възпоменателна литургия.

Днес паметникът, построен през 1958 година, е в бедствено състояние, до сега не са отделени средства за поддръжката и реконструкцията му. От две години тревожно и настоятелно сезираме организации и министерства за осигуряване на средства за ремонт, тъй като монументът е пропускан и е започнал за се руши. За честването на 110 години от Илинденско-Преображенското въстание през 2013 г. бяха отпуснати 17 000 лв. от Министерство на отбраната, с които започна проектиране на паметника. Необходимите средства за пълната реконструкция възлизат на 70 700 лв.

Днес думата „свобода“ звучи естествено, като

даденост, но за предците ни живели по тези земи тази дума е осмисляла живота от раждането до смъртта. Освобождението на Македония и Тракия закъснява с цели 35 години, като борбата за него никога не стихва, живота си дават хиляди знайни и незнайни революционери, войници и обикновени хора от Странджа и Тракия. Илинденско-Преображенското въстание остава върхна точка в национално-освободителната борба на македонските и тракийски българи за свобода и паметника на Петрова нива е символа на тази борба.

Нека, ние българите не забравяме саможертвата на хилядите си предци и бъдем по-достойни техни наследници, защото да бъдем свободни означава да бъдем отговорни. Свободата има много лица но тя трябва да бъде отглеждана и обгрижвана, да бъде доказвана и заслужавана ежедневно. Това е дълг на нас, днешните българи!

Само на 30 километра от съвременната българо-турска граница се издига гордо споменът, че всяка педя тракийска земя е напоена с българска кръв!

Паметник, който е символ на свободата и самочувствието, че от тук започва България! СТДБ се обръща към всички тракийци да подкрепят кампанията.

МОЛЯ, ПОМОГНЕТЕ НИ ДА СПАСИМ ПАМЕТНИКА, ИЗДИГНАТ С ДАРЕНИЯТА НА ЦЕЛИЯ БЪЛГАРСКИ НАРОД В ГОДИНИ НА ГЛАД И БЕЗПЪТИЦА!

ПОЛУЧАТЕЛ:

ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ „ПРОФ. АЛ. ФОЛ“

БУЛСТАТ: 102826129

IBAN: BG05UNCR70003119850362

BIC: UNCR

БАНКА УНИКРЕДИТ БУЛБАНК

ЗОВ ЗА ПОМОЩ

Елена Иванова Янкова се нуждае от спешна трансплантация. Семейството няма възможност да се справи с този проблем. Необходимо е финансова помощ. Обръщаме се за тракийска солидарност.

Елена Иванова Янкова е дългогодишен председател на ТД в Джебел и е от семейството на ръководителите на тракийската организация в Момчилград, а в момента брат ѝ е председател на ТД. Сметката е:

**Банка ДСК, сметка №02/0000000021573033,
IBAN BG 19STSA93000021573033, BIC STSABGSH**

ПОЧИНА ОЛИМПИЙСКИЯТ ШАМПИОН ЕНЬО ВЪЛЧЕВ

На 15 февруари инфаркт покоси олимпийския ни шампион по свободна борба Еньо Вълчев. Именитият ни борец, който бе и тракиец, си отиде на 78-годишна възраст. В славната си колекция той имаше всички медали от големи първенства. Печели златото на олимпиадата в Токио през 1964 г., после взема сребро от Мексико 1968 г. Носител е и на бронз от Рим през 1960. Световен шампион е от Толедо през 1962, носител е на два сребърни медала от първенства на планетата – от 1959 и 1969 г., както и на бронзов от 1967 г. Двукратен европейски шампион от Скопие през 1968 и от София през следващата година. Обявен е за спортист на годината през 1962 г. А през 2005 г. е приет е в „Залата на славата“ на световната борба в Оклахома (САЩ). На погребението венец от СТДБ бе поднесен от Росен Бонев, председател на ТД Симеоновград.

Съюзът на тракийските дружества получи декларация на Карловския общински съвет, за която бяхме предварително уведомени. Тя е изпратена до парламента, до премиера и чрез Националното сдружение на общините до всички общински съвети в страната. Декларацията е приета на редовно заседание на Общински съвет Карлово на 30.01 и вече беше подкрепена от редица интелектуалци и общественици. Предлагаме пълният ѝ текст на читателите на в. „Тракия“. Очакваме много тракийци да подкрепят декларацията.

Декларация на Общинския съвет в Карлово

Уважаеми дами и господа,

През 2013 год. се навършиха 110 години от героичното Илинденско - Преображенско въстание на българите за освобождаване на Македония и Тракия (1903 год.), удадено в кръв от османските власти, и 100 години от зверските кланета (1913 год.), над мирното българско население в Одринска и Беломорска Тракия, организирани от Османската империя и извършени от редовната турска войска и башибозук. Мащабите, използваните средства и системността на унищожението отговарят на всички характеристики на престъпното деяние ГЕНОЦИД.

Нашата отговорност пред паметта на избитите ни предци, между които хиляди жени и деца, ни задължават да припомним на света за злодеянието, което днес Република Турция, която не скрива претенцията си да е наследник и продължител на Османската империя, премълчава и дори нагло отрича.

Кланетата над българите през лятото на 1903 година и 1913 година са поредната трагични страница от системното унищожаване на българския народ в продължение на 500 години след окончателното завладяване на България от Османската империя през 1396 година.

Обобщените данни и напълно достоверните конкретни факти за избиванията, опожаряванията и грабежите, според чуждестранните и българските източници, са следните:

1903 година

– От редовната турска войска е избито пет на сто от мирното българско население в районите на въстанието. Опо-

жарени напълно са 40 села, 8 са унищожени наполовина;

– 20 хиляди бежанци се спасяват на територията на свободни България;

1913 година

– 2 юли - в село Булгаркьой са избити 1100 жени и деца и 350 мъже;

– 8 юли – в село Енидже е избито цялото население;

– 9 юли – в Одрин са избити 521 българи, преди това бити с железни прътове и сечени с ножове;

– 10 юли – всички пленени жители (неизвестен брой) на село Мустафа паша (днес Свиленград) са избити в клиницата за животни. Учителят дядо Въгляр е обезглавен заедно с майката на свещеника Слав; други са били скалпирани и след това обезглавени;

– 11 юли – в село Османли са обезчестени всички жени;

– 13 септември – в село Де-

ведере 80 души мъже, жени и деца са мъчени, изнасилвани и убивани в продължение на 3-4 дни;

– 23 септември – в село Арнауткьой са избити 75 души като повечето жени са съсечени, а 13 от децата са били на възраст между 1 и 9 години;

През периода са засвидетелствани и още садистични убийства:

– в село Гьокчебунар 40 души са изгорени живи в читалището, 400 жени и деца са изнасилвани 4-5 дена от редовна войска и башибозук;

– в село Черничево са избити 90 души от 1 до 80-годишна възраст;

– в село Покрован 20 души са избити с щикове, 45 са разстреляни, жените и децата са мъчени в 3 големи къщи, Труповете са запалени в църквата;

– в село Хухла са убити 42 души, църквата е взривена с

бомби, селото е изгорено;

– в село Горно Ибриурен редовна войска убива 52 души, изгаря живи няколко старици и опожарява селото;

– в Дедеагачко и Гюмюрджинско, където живеели 18000 български християни и 5000

българи мохамедани, са извършени страшни кланета и спрямо двете общности от редовната войска, преоблечена като башибозук;

– бежанска колона от 12000 души е изстребена на място, като преди това според свидетелства на очевидци, са вадени очите на живи хора, хвърляни са полуживи хора в кладенци и пр.

– при преминаването на река Арда са застреляни и издавени около 2000 майки с деца;

– в Армаганската долина са избити около 800 души,

главно жени и деца.

В Западна Тракия са избити още няколко хиляди българи, главно жени, деца и старици. Опожарени са 22 български села.

Общо 367 000 българи са прокудени от родните си места в Източна и Западна Тракия и няколко десетки хиляди от тях са избити.

Да, дами и господа!

Това е ужасяващата истина за ГЕНОЦИДА над българите, дръзнали да защитят своите права и свободи в началото на 20 век в Европа! Тази трагедия за българския народ е предвестник на извършеното по-късно с особена жестокост избиване на повече от 1,5 млн. арменци и над 1 милион асирейци през 1915 година. То също е осъществено от властите на тогавашната Османска империя, но и до днес е

отричано от наследниците на паносманистите в съвременна Турция, която прави постъпки да стане член на Европейския съюз.

Досега българският народ мълчаливо страдале за свидетелите си жертви, като очакваше поне официално извинение от правителството на Република Турция. Днес, обаче, пред лицето на засилващите се неоосмански амбиции на ислямистките сили в Турция да фалшифицират истината за робството, да обявяват своите убийци за жертви, а християнските народи за палачи ние не можем да мълчим.

Като общински съветници днес ние:

– **ЗАЯВЯВАМЕ** нашето дълбоко осмислено убеждение, че пътят ни с нашите сънародници с турско самосъзнание е общ в името на доброто бъдеще на поколенията на България. В усилията си да изграждаме доверие и единение не желяем користни намеса отвън.

– **БЛАГОДАРИМ** на онези чуждестранни дипломати и журналисти, общественици и културни дейци от Австро – Унгария, Германия, Италия, Русия, САЩ, Англия, Франция и пр., които застанаха на страната на справедливостта, гражданската свобода и демокрацията и по този начин защитиха правото на българите да имат своя държава и свое управление и ги подпомагаха с каквото могат, за да облекчат тяхната съдба.

НАСТОЯВАМЕ ПАРЛАМЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ДА ПРИЕМЕ СПЕЦИАЛНА ДЕКЛАРАЦИЯ В ПАМЕТ НА ДЕСЕТКИТЕ ХИЛЯДИ БЪЛГАРИ, ИЗБИТИ ПРЕДИ 100 ГОДИНИ, ТАКА КАКТО ПРИЕ ДЕКЛАРАЦИЯ ОТ 10.11.2012 година В ПАМЕТ НА 19 ЖЕРТВИ НА Т.Н. ВЪЗРОДИТЕЛЕН ПРОЦЕС.

ОБРЪЩАМЕ СЕ С ПРИЗИВ КЪМ ОБЩИНСКИТЕ СЪВЕТИ НА ОБЩИНТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПРИЕМАНЕ НА ДЕКЛАРАЦИЯТА, КОЕТО ЩЕ БЪДЕ ИЗРАЗ НА ПРЕКЛОНЕНИЕТО И ПОЧИТТА НА МЕСТНАТА ВЛАСТ КЪМ ПАМЕТТА НА ДЕСЕТКИТЕ ХИЛЯДИ БЪЛГАРИ, ЖЕРТВИ НА ТУРСКИЯ ГЕНОЦИД.

Бургаското дружество с нов председател

Нов председател си избра на 22 февруари Тракийското дружество „Екзарх Антим I“ в Бургас. Поради своите служебни ангажименти извън дружеството досегашният председател Димо Карабелов подаде оставка въпреки призивите на тракийци, в това число и на почетния председател доц. Маруся Любчева, да остане на своя пост. Отчетно-изборното събрание с голямо мнозинство избра на негово място Димитър Ангелов, който в момента е секретар на „Екзарх Антим I“ и председател на младежкото дружество. Ангелов представи на-

меренията си за работата, събрани в 11 обещания. Бяха издигнати и други кандидатури. Заради всеотдайността си и заслугите към дейността на тракийското дружество Димо Карабелов получи почетния златен медал „Капитан Петко войвода“, който му връчи председателят на СТДБ Красимир Премянов. Гости на събранието бяха още научният секретар на ТНИ д-р Ваня Стоянова и редакторката на в. „Тракия“ Соня Ангелова.

Председателят на СТДБ Красимир Премянов отговори на поставени въпроси. Той запозна тракийци с идеа-

та на Светия синод да премести бюста на Антим I от одринската църква „Св. Константин и Елена“ в двора на консулството ни в града и реакцията на СТДБ. Премянов изрази несъгласие с опитите чрез някои медии да се злепостави СТДБ с превратно тълкуване на идеята за Еврорегион Тракия. В своето изказване акцентира и върху факта, че тракийската кауза не може да се решава чрез политически игри, съпроводени с религиозно и етническо противопоставяне. Красимир Премянов призова тракийци към консолидация и единство.

СТДБ е против местенето на бюста на Антим I

Съюзът на тракийските дружества в България като най-голямата гражданска патриотична организация в България категорично се противопоставя на идеята бюстът на първия български екзарх Антим, поставен през 2010 г. в двора на нашата църква „Св. Св. Константин и Елена“ в Одрин, да бъде преместен в българското консулство. Това се казва в писмо, изпратено от председателя на Съюза Красимир Премянов до Българския патриарх Неофит и с копия до председателя на Комисията по вероизповеданията в НС Пламен Славов, директора на дирекция „Вероизповедания“ в МС Емил Велинов и до външния министър Кристиан Вигенин.

Считаме местенето на бюста за унижение за българската памет акт, тъй като той

зачертава нашето славно и героично минало, което според нас е неразривно свързано с една от най-значимите страници от историята на България и на Българската православна църква.

Този акт е унижителен и за десетките хиляди тракийци, които се включиха във всенародната акция за изграждането на паметника с доброволни средства и чувство за национална отговорност.

Паметникът беше официално открит от представители на българското правителство и на Българската православна църква.

Що се отнася до неговото местоположение, СТДБ изрази още тогава своята писмена позиция на несъгласие с доводите на Вселенския патриарх, се казва още в писмото.

Трябва да подчертаем, че тракийският съюз винаги е държал и подкрепял единството на православните църкви и в този смисъл се опасяваме, че подобни актове ще създадат у много вярващи тракийци противоречиви чувства и могат да предизвикат негативни настроения относно действията на Вселенския патриарх.

Обръщаме се към Вас по този толкова важен въпрос, изхождайки от факта, че всички наши инициативи досега са срещали разбирането и съпричастието на Българската православна църква в лицето на Светия синод, основавайки се на дългогодишното партньорство между нас като добри християни и патриоти, се казва още в писмото, подписано от председателя на СТДБ.

Напомяне на Светия синод, че схизмата на българската църква е наложена през 1872 г. не по вина на екзарх Антим, а по волята на далечния предшественик на Вартоломей – Антим VI, подтикван от гръцки шовинистични кръгове. С отмяната ѝ след 73 години Вселенската патриаршия постфактум признава за канонични всички покойни български архиепископи. Затова Вселенският патриарх Вартоломей няма нито догматическо, нито историческо основание да клейми Антим като „схизматик“.

Считаме, че мястото на паметника на първия български патриарх в Одрин е именно в българската църква и твърдо настояваме тази идея да бъде своевременно преразгледана, завършва писмото на СТДБ.

Созополските тракийци търсят съмишленици

Тракийско дружество „Яни Попов“ – Созопол продължава и тази година с много плам и енергия да развива обществената дейност да популяризира родолюбивата кауза извън пределите на общината.

На 19.01.2014 г., се състоя традиционната среща между ТД „Яни Попов“ гр. Созопол и ТД „Лазо Лазов“ гр. Средец, на която патриотичните организации обмениха опит и споделиха новите инициативи, които ще реализират през годината. Патронът на средецките тракийци е свързан с историята на тракийското движение в Созопол, където е заемал административна длъжност и е работил като учител.

Патриотичните организации отдадоха почит на героите и на българските революционери и

възрожденци, като посетиха паметниците на Лазо Лазов и Софроний Врачански и поднесоха венци и цветя.

Посрещането на Тракийско дружество „Яни Попов“ в Средец продължи с веселие, като за доброто настроение доп-

ринесоха мъжкият фолклорен състав при читалището на гр. Средец и танцовата формация при ТД „Яни Попов“ гр. Созопол. Свързаното с празника „Бабинден“ тържество продължи със скечове, изпълнени от жените от двете дружества.

Созополските тракийци продължават да развиват своята обществена дейност сред младите хора на Созопол и с готовност споделят опит и успехи. Най-голямата патриотична организация в общината вече започна подготовка и за тържествата, посветени на деня на Тракия.

Юбилей на две достойни тракийки в Сливен

МИХАИЛ МИХАЙЛОВ

Наскоро членовете на тракийското дружество „Лазар Маджаров“ в Сливен отбелязаха юбилей на две от своите съгражданки – Стела Кинева и Керанка Атанасова навършиха 80 години.

Стела Кинева отдавна работи активно в Сливенската тракийска организация. В един труден момент за фолклорната група „Тракия“, която е част от дружество „Лазар Маджаров“, тя съдейства да бъде намерен художествен ръководител.

Керанка Атанасова е една от основателките на фолклорната група, вдъхновено изпълнява тракийски народни песни и взе-

ма дейно участие във всички сценични изяви на хора. Преди време, когато дружеството изпитваше затруднения с материалната си база и имаше реална опасност съставът да се разпусне, тя прие певиците в своето ателие, където те продължиха репетициите.

Тържеството по повод юбилей на Стела Кинева и Керанка Атанасова премина в особено празнична атмосфера в клуба на тракийското дружество „Лазар Маджаров“ – Сливен. Редуваха се поздравления към двете, пожелания за живот, здраве, благополучие и тракийски мелодии.

Конкурс, посветен на Апостола на свободата

Във връзка с честването на годишнината от обесването на Васил Левски, ТД „Яни Попов“ гр. Созопол, проведе конкурс за деца в три категории:

**Най-добре разказан разказ
за Васил Левски**

**Най-добре рецитиран стих
за Васил Левски**

Лъвски скок

Конкурсът се проведе на 16.02.2014 г., от 14,00 ч. в клуба на Дружеството в две възрастови групи: от първи до четвърти клас включително и от пети до седми клас включително.

Участниците бяха оценявани от комисия, като за най-добре представилите се имаше награди.

СКРЪБНА ВЕСТ

На 09.02.2014 година Русенските тракийци се разделиха с Панайот Йосифов – дългогодишен секретар на ТД „Тракия“. Изключително жизнен, с чистосърдечна усмивка, със своята искрена добронамереност и богата душевност той ще остане в нашата памет. Поклон пред светлата му памет!

РС на ТД „Тракия“ – град Русе

Честито!

Централното ръководство на СТАБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно рождениците на съюза:

Яни Ставрев Янев-Кърджали	2.3.1949 г.
Хубен Стефанов Стефанов-Хасково	4.3.1959 г.
Проф. Иван Филчев-София	5.3.1923 г.
Ирина Димитрова Енчева-Бургас	8.3.
Еню Атанасов Димитров-София	16.3.1940 г.
Проф. Тодор Кирев Тодоров-София	25.3.
Антоанета Стойчева Йотова-София	27.3.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корув; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА;
e-mail: vestrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) - 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

Д-Р КРАСИМИРА УЗУНОВА

Продължение от миналия брой

Близостта на Хасковския регион до границата го превръща в най-големия приемателен пункт за бежанците от Западна Тракия. Хасково, Харманли и Свиленград са заleti от бежански семейства, които пристигат и се установят в България. Той се превръща в спасително убежище за бежанци от всички краища на Западна Тракия и от селата в Свиленградско и Ивайловградско, останали извън пределите на страната. През този период се изселват 7 311 семейства с над 11 800 души, които представляват 32 % от всички бежанци, дошли от Западна Тракия. Разпределени по региони те представят една приблизителна картина на настанените бежанци в хасковския административен окръг. Според наличните сведения тук се установяват от района на Гюмюрджина 282 семейства от всичко 2529 изселени семейства; от района на Дедеагач 914 семейства от всичко 2237 семейства; от района на Димотика 382 семейства от всичко 1424 бежански семейства; от района на Софлу 197 семейства от всичко изселени 368 семейства.

Броят на бежанците от Беломорска (Западна) Тракия непрекъснато се увеличава и надхвърля броя на останалите бежанци. Те преобладават в Хасковския район, като се заселват тук в по-големи групи. Най-много от тях, около 1360 семейства, се установяват в Свиленградско, около 1000 – в Ивайловградско, в Харманлийско достигат до около 600, в Хасковско са най-малко – около 399 семейства. Бежанските семейства се заселват разпръснато с преобладаващо мнозинство от едно или друго селище от Западна Тракия. В Хасково се заселват предимно бежанци от 37 села на Беломорска Тракия, между които са: Гюмюрджина, Калъждере, Каракурджали, Карачкьой, Кушлаки, Къзлар, Манастир, Сарджа, Софулар, Чадърли, Шапчихане, Бадома, Балъкьой, Дамето, Дедеагач, Дервент, Доганхисар. 56 семейства от Еникьой дедеагачко, както и от Хаджилар, Голям Дервент. Голяма част от семействата, дошли от Сачанли, се настаняват в с. Димитровче, което тогава е към Хасковски окръг. В същото село се настаняват и семейства от гюмюрджинските села Бейкьой и Домуздере. В с. Дъбовец пристигат 20 семейства от Караклис и 50 семейства от Голям Дервент. В Харманлийския район, в селата Ефрем и Турско поле, и в Харманли се заселват

Тракийските бежанци в Хасковско

много семейства от Сачанли. В Харманли се настаняват заселници от Еникьой, Мерхамли, Окуф, Фере, Софлу, Янюррен. В селата Ефрем и Орешец повечето семейства са от най-голямото село в Беломорска Тракия – Дервент. В с. Костур са настанени 18 семейства от Пишманкьой, 30 семейства от Мерхамли, 4 – от Балъкьой и Доганхисар, в с. Кочаш са настанени изселници от Доганхисар, в с. Костиево – от Голям Дервент. В Харманли се заселват основно бежанците, дошли от Домуздере. В Любимец са настанени бежанци от Дервент и Домуздере, в Симеоновград се приютяват семейства от селата Дамето и Еникьой, Дедеагачко, в с. Маслиново са настанени заселници от Бейкьой, Дедеагачко, в с. Маджарово са заселени 15 семейства от Доганхисар, Домуздере и Пишманкьой. В Свиленград и селата Щит, Бисер, Димитровче най-многобройни са заселниците от Домуздере. В Свиленград са заселени и семейства от Мерхамли, Окуф, Чамерен, Чобанкьой, Фере, бежанци от Димотика и Софлу. Бежанците от Башклисе почти изцяло се настаняват в Свиленград и околните села. В Свиленград и с. Сива река са заселени семейства от Караклис, Каяджик, Крушево и Теке. Там се заселват и бежанци от одринските села намиращи се западно от р. Марица, влизайки в Караагачко околия. Преселници от Караагач, Кадъкьой, Мараш, Чермен, Делиелес и Испитли се заселват в с.Щит. Там се настаняват и бежанци от Караагач, Кадъкьой, Мараш, Чермен.

На 8 декември 1927 година между България и Гърция

е подписан договор, уреждащ финансовите въпроси по ликвидиране на българските имоти в Гърция и на гръцките в България, известен като спогодбата Моллов-Кафандарис, одобрен от Съвета на Обществото на народите на 12 януари 1928 г. Според този договор Гърция се задължава да изплати 1 050 000 лв. на България. В резултат следва и размяна на население от двете страни. Около 300 000 – 400 000 българи са преселени от гръцка Македония в България. С това се слага и край на надеждите на българското население от Западна Тракия да се завърне по родните си места. Подписването на този договор се предхожда през 1924–1925 г. от нов поток от 10 840 прогонени от домовете им в Западна Тракия бежански семейства с 48 700 души, които се заселват главно в Кърджалийско, Пловдивско и Хасковско, по-близо до родните места, и отново с надеждите да се завърнат по домовете си. Това е последното голямо масово изселване на българите от Беломорска Тракия, което включва не само местното българско население, но и тези, които са се заселили там през 1913 г., идвайки от Мала Азия. С тези действия на гръцките власти, всички българи, живеещи в района на Беломорието са прогонени и районът е напълно обезбългарен.

Сравнително по-малко са

Настаняването им там след Балканските войни

пристигналите в Хасковски регион българи от Мала Азия. Те са 1626 семейства от около 24 населени места в пет околии. Всички напускат домовете си и тръгват на север към България. Повечето се заселват в Момчилградско и Бургаско. В Хасковски район се настаняват 311 бежански семейства. Най-многобройни са бежанците от района на околия Бален, от с. Туйбелен – всичко 204 семейства. От тях 103 се настаняват в Хасковско. Пак тук се настаняват 82 семейства от Сююк – от всичко 125 изселени семейства и 42 от 75 семейства от Ташклисе. От 472 семейства от Коджабунар в района идват 37, от всичките 56 семейства от Аладжабаир 17 се установяват в Хасковско. По-малко на брой са установените бежанци от околия Бален, по 8 семейства са от Кубаш и Мандър, от Юрен са 4, а от Киллик и Читалтепе, което се намира в околия Лойса – по три семейства. Бежанците от Мала Азия, които пристигат в района се установяват предимно в Свиленградския район. За времето от 1913 до 1927 г. в хасковски административен окръг са настанени по официални данни 8 219 семейства с над 41 095 души, от които 1 250 семейства с над 6 000 души са насочени към селата, но това са официалните данни, докато действителните надхвърлят тези цифри.

Бежанската вълна, обхванала региона променя в голяма степен етнодемографската му характеристика. В градовете на хасковския регион бежанците се заселват групово, като се стремят да не се пръскат и образуват цели бежански квартали Само в Свиленград се заселват повече от 1 360 се-

мейства. В 5 селищата на Свиленградско околия се изграждат нови бежански квартали с общо 305 къщи. Бежанците в свиленградско са главно от селата на Софлийска и на Караачка околия. Тъй като в тези райони, обработваемата земя не е много, бежанците обик-

новено се установяват в две до три, най-много четири селища. 120 семейства от Еникьой, Узункюприйско, Кърсърджау Караачкьой и Сачанли – Гюмюрджинско, Дервент, Балъкьой, Хасърли, Инджекьой – Дедеагачко, Доганхисар, Домуздере и Лъджакьой и Кадънкьой, Испитли – Одринско, Крушево – Димотишко се заселват в Синапово, Орешник, Орешец, Момково, Щит, Левка и Йерусалимово. Недостигът на обработваема земя, която да осигури нормален поминък на прииждащите бежанци създава навсякъде условия за въз-

никване на конфликти както между бежанците, така и между тях и местното население. Проблемът с оземляването на бежанците излиза на преден план във всички селища. Държавата е изправена пред огромни трудности, които трябва да преодолее, за да даде подслон и прехрана на бежанските семейства. Усилията ѝ да подпомогне бежанците не са успешни и за дълги години напред се създават трудности, а стотици хора са обречени на глад и недоимък, макар и приютени в България. Това обяснява и причините, поради които селата от Харманлийския, Ивайловградския, Свиленградския и Хасковския район години наред битуват в недоимък.

Преживяли ужасите на насилствено изселване и прогонване от домовете им, посрещнати и настанени в хасковския регион, бежанците имат нужда от помощ не само при оземляването и окъщяването, но и в здравеопазването, изхранването, устройването на работни места и пр. Държавата и местните власти се опитват да предприемат мерки, за да подкрепят тези хора. В усилията си да активизира местните власти и българската общественост в подкрепа на бежанците, още на 31 август 1913 г. правителството се обръща със специално окръжно, в което призовава всички благотворителни дружества, общини и частни лица да помагат на нуждаещите се бежанци, като им раздават брашно, хляб и други храни. В навечерието на новата 1914 г. правителството се обръща отново към българския народ с позив, посветен изцяло на бежанците. В него официално се обявява, че броят им е 150 000, между които по-голямата част са жени и деца.

В позива се отбелязва със скръб, че поради непопулярността на идеята за подпомагане на бежанците, постъпващата помощ е недостатъчна. В специален апел правителството заявява: „България трябва да прибере, отрие сълзите и даде подслон на тия нещастни свои деца, загубили братя, майки и бащи, прокудени от родните си огнища“. Към зова за помощ се присъединява и Българският червен кръст, който в навечерието на новата 1914 г. отпуска на бежанците 2000 одеяла.

Бежанското население в региона преживява трудни времена. Радостта, че са вече на българска територия се съпътства от острата липса, която то изпитва от най-необходимото за да преживява. През зимата на 1915 г. положението на бежанците става все по-тежко и в „Народ“ описва на своите страници трагедията на тези хора: „Деца, старци и жени, голи и гладни скитат по улиците и подлагат ръка за милост, а други го удариха на грабежи...“ Централната комисиция за настаняването на бежанците получава сведения за „ширешите се в Свиленград глад и мизерия“, поради което голяма част от бежанските семейства се хранят веднъж на два дена. Обстановката не се променя много и след настъпване на лятото.

